

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

כג א מ"י פ"א מהל'
נדרים הל' ככ טו"ע
י"ד ס' לל סע' יב:

תוספות ר"ד

מתני' האב אינו חייב
במונות בתו זה מדרש
רש"י רב"ע פ' ביום
שמיתו נשיא בכרם
שביבנה פ' בתוך הישיבה
וע"ש שהיו יושבים שורות
שורות נקראין כרם: הבנים
יירשו והבנות יזונו מה
הבנים אינן יורשים אלא
לאחר מיתת אביהן אף
הבנות אינן יזונות אלא
לאחר מיתת אביהן. פי'
אע"ג דבתנאי כתובה כתוב
סתם בנין נוקבין ויהיו
ליכי מינאי יהוין יתבין
בבית ומיתו מנכסי
עד דתיסבין לגוברין פי'
ומשמע אפילו בחייו.
אפ"ה לא הוי האי תנאה
אלא לאחר מיתת ויליף
לה ר"א מתנאי דבנות
דמה תנאי דבנים אינו
אלא לאחר מיתת דהא
יריתן תנן. אף תנאי דבנות
לא הוי אלא לאחר מיתת
אבל בחייו לא מחייב ואין
אשתו יכולה לכופו לזון

א) צמות פו. ב) פנהדון
סו. ג) כ"כ קלף:
ד) [תוספתא פ"ד ע"ש]
ה) כ"כ קלף. ו) [ע"ש]
ז) דעסקי בתורה למע
בתוספתא וכו' תרע"ב
כ"כ דה"ל דעסקי
באורייתא ולא למעלו פירוש
הוא ואינו מן הכריתא.
ו) [לעיל מח. י] דברים
כנ. ח) [נמדרג לנ. ט] דף
מח. י' [נדרים כח].
ט) כ"כ קלף.

תורה אור השלם

1. ונדר אלקמה וגרושה
כל אשר אסרה על
נפשה יקום עליה:
במדבר ל

מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל
אב כו'. ומי יפר לה
(יבמות פ"ד). בית אביה
של זו. הו"ל ולא יתא
לגמרי ויכול האב להפר,
או בית בעלה של זו.
וכי היא כשרה למה
ואין האב מפר. לכן יא
מקלף הוא לומר לן כיון
שיתא כו' (שם). הבא
על נערה המאורסה
אינו חייב. סקילה, עד
שהוא נערה. אבל קטנה
שקדשה אביה האב עליה
בקטנותה אינו בסקילה
ופלוגמא דתנאי היא איכא
למ"ד כחנן ואיכא למ"ד
פטור לגמרי. (פנהדון
טו). בתולה. ולא צוהה.
מאורסה. ולא טוהה.
ואפילו נכנסה לחופה
ולא נבעלה דקרינא ביה
בתולה. מיהו לא קרינא ביה
מאורסה (שם). למעוטי
מסר האב לשלוהי
הבעל. וינתה דרך
(שם). אף הבנות אינן
ניזונות אלא לאחר
מיתת אביהן. וכתוב
אין סופין אותו לזון
אח בניו, אלא כפיין
ליה אסמא כו' (רשב"ם
ר"ב קלף: ועי' לקטן
טו). מצוה לזון את
הבנות. משום ומשגל לא
תתעלם. ומיהו מוצה הוא
דליכא. כדתינן אינו חייב
במונות בתו ואין מחייבין
אותו לזון בניו ונעוטי
כדאמרין (לקטן) דאמרין
ליה יאמר ליה ואינו
מתא שדא (רשב"ם ב"ב
קמא). דעסקי בתורה.
ולא למעלו. פירוש הוא
ואינו מן הכריתא (שם).

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לני נשא סהדר למילתא קמייתא.
מי הו"א כמי שלא נמסרה. בעינן בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא
דקמיני מתני' הרי היא צרעות הבעל ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך
לזית אביה כבר ינאה מרשות האב וכיון דלא נפקא לן^א מסירת שלוחין
אלא מקרא יתירא דצית אביה^ב אימא
היכא דהדרא בית אביה קרינן ביה
ואם זינתה תהא בסקילה: **וכר פסקה**
תנא דבי רבי ישמעאל. דלא הדרא
למילתא קמייתא למיהוי כמי שלא
נמסרה: **מה תלמוד לומר**. למה
הו"ל לכתוב יקום עליה וכו' מי יפר
לה והלא לא נאמרו מפירם אלא
אביה צתמו בעל שלא יקום ונבעלה
משניסת של צתמו בעל ונבעלה
מואלת מכלל אב ומכלל בעל: **אלא**
הרי שספר בו. כלומר לא צא
הכתוב לאלמנה ולגרושה מן השואלין
דהא כתיב דה"ה אס צית אישה נדרה
אישה יפירנו והרי אין אישה קיים
אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד
עכשיו לא פירשו לן הכתובים אלא
משפט נודרת צית אביה ומשפט
נודרת צית אישה וזו שנדרה דדרך
משמסרה לשלוחין אין אני יודע
היך אני קורא צה אס צית אביה אס
צית אישה לפיכך צא כתוב זה ולמדך
שלא תקרא לה צית אביה אלא צית
אישה ולא נתרוקנה רשות לאצ
במיתתו של בעל וצו אינו יכול להפר
אלמא לא הדרא למילתא קמייתא
דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלא
נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים
(דף ע.) מת הבעל נתרוקנה רשות
לאצ וילפינן לה מקראי: **אף אין נמי**
תנינא. צמתניתין כי היא דרייתא
דתינא (ע"ל) הרי זו כחנן: **מאורסה**
ולא נשאה. נכנסה לחופה ואע"פ
שלא נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה
בתולה: **נכנסה לרשות הבעל בעלמא**.
תנן ולא תנן צה נכנסה לחופה:
בתנאי **האז אינו חייב במונות**
צמו. בחייו. ובגמ' מפרש אמאי נקט
צמו: **זה מדרש דרש ר' אלעזר ז"ע**.
ציום שמנויה נשא^א: **ככרם צינה**.
על שם שחיו יושבין שורות שורות
ככרם: **הננים יירשו והננות יזונו**.
שתי תקנות תקנו צ"ד בתנאי כתובה
הננים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן
צמתניתין (לקטן דף נב:) בנין דכרין
דיהוין לזכי מינאי אינו יתרון כסף
כתובתן יתר על חולקתן דעס
לחוחוהו והיינו הננים יירשו כתובת
בנין דכרין. ולקטן צמתניתין מפרשין
לה מאי היא: **והננות יזונו**. צנן
נוקבין די יהוין לזכי מינאי אינו
יהוין יתכן צבית ומיתון מנכסי
עד דמציגרון או עד דתלקחון
כתובת: **אמן** אלא לאחר מיתת אביהן

דהא אינו יתרון יתר מן המפרש לה צים נחליקין דהאי הננים יירשו
אכתובת בנין דכרין קאי: **גב' חוזה לזון הננות**. תנאי כתובה
הוא: **אין נוזין**. אפילו מזה אין כאן: **האמר צנים נמי מזה**.
ולא חוזה: **אפילו מזה ליכא**. לא צנים ולא צנות: **איבעית**
אימא רבי מאיר והכי קאמר בו. כלומר בתו דנקט לאו למידק
הא צנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה צנו אי נקט אינו
חייב במונות צנו הוא אמרנא צנו הוא דחוזה ליכא מזה איכא
אצל בתו אפילו מזה איכא להכי תנא אינו חייב צתמו
למיתר דמנא מיהא איכא ליכא לזנו דחוזה מיהא ליכא:
דאפי'

ואימא הני מילי היכא דלא הדרא לני נשא. נראה לר"י דהכי
פריך מנ"ל דלייתר צית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי
הבעל דלמא תרוייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב
אלא חד ה"ה ה"מ היכא דלא הדרא לני נשא אצל הדרא לני נשא
אימא דמהדר ללמלא קמייתא להכי
אליטריך קרא אחרתא ואכתי מסר
מנלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קים לן
דלא הדרא היינו משום דאשמי גופא
אצל לא נבעלה דאכתי בתולה היא
אימא דמהדר אמר רצא כבר פסקה
תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינן
דלא הדרא והיינו לכל הפחות
שנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי
קרא צנדרים ור"ה צל מקום אס
כן חיייתר חד מהנן קראי למסר
האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה
הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא
דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא
הדרא צל הך דאמעט מסקילה
כגון מסר ולהכי נקט צמתניתא דתנא
דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה
לפי' זה דהיכי ילפינן מנדרים דלא
הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי
נדרים לא הדרא היינו משום דגלי
לן קרא דכיון דינאה מרשות האב
שעה אחת שזא אין לו כח צה מ"מ
לענין סקילה היכי שייך לומר דלא
הדרא דאף ע"פ שנכנסה לחופה כיון
שלא נבעלה ונתאלמנה או נתגרשה
וחזרה ונתארסה למה לא תהיה
בסקילה כיון שהיא נערה בתולה
מאורסה ואע"ג דינאה מרשות
האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין
לה אב דהויא בסקילה כדאשכחנא
בגזירת דמתני' ויש לומר דהא
פשיטא ליה דנשואה שאינה צוהה
חשונה כבעולה ואין חילוק כלל
דנשואין משווי לה כבעולה לכל דבר
וכי היכי דצוהה פשיטא דלא הדרא
למילתא קמייתא לכל דבר ה"מ שאינה
צוהה ולא אטריך דרשה דתנא
דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן
דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתאלמנה
או נתגרשה צטלו להו שם נשואין
מיתה ויהי כלא נשאת מעולם וכיון
דגלי לן קרא דהפרת נדרים דע"י
אלמנות וגרושין לא נתצטלו הנשואין
כאילו לא הוו ה"ה לענין סקילה
וכיון דלא נתצטלו פשיטא דלא
הדרא למילתא קמייתא דחשונה ממש
כבעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלאו
קושיא היא ופירש נמי דלמתניתין
קא צעי קשה דאי אמתני' קא צעי
למה המתין כל כך וצחנס מוחק הני
מילי דיש נמי לפרשו צלשון צעיא
כמו ואימא:

היאך אני קורא בה. מתוך פירוש
הקונטרס משמע דאליטריך
ליה למגמר אס היא צרעות האב אס
לאו כשהיא דרך וקשה לר"י דהא מלונות אס אביה נפקא ונאמרין
נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה
אליטריך למילף מהכא: **ונדר** א"מנה וגרושה מה תלמוד לומר.
תימה דאליטריך לכדדרשין צפרק צתרא דנדרים (דף פח):
קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא. ולקטן צפרק צתרא (דף קח:
ושם) גבי אדמון דפרין דעסקי באורייתא ירית דלא עסיק
באורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך
דאין לנו לגזול לו מה שזכתה לו תורה אצל הכא קאמר דלא
מממרין צאמו שעוסק בתורה ומפרשין ליה כדי שיעסקו בתורה:
כשהם